

§ 290

Helsingin kaupungin vuoden 2016 tilinpäätöksen hyväksyminen

HEL 2017-002916 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä vuoden 2016 tilinpäätöksen siten, että tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastokirjauksia on 470 179 976,48 euroa.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä tilikauden tuloksenkäsitte-lystä liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolisten rahastojen osalta seuraavasti:

Helsingin kaupungin HKL -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 2 615 370,07 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Liikenneliikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 6 880 717,80 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Palvelukeskusliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen (Talpa) ylijäämä, 347 818,71 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Taloushallintopalveluliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen (Oiva Akatemia) ylijäämä, 56 890,63 euroa siirretään Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin työterveys -liikelaitoksen (Työterveys Helsinki) ylijäämä, 456 942,71 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Työterveysliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Rahastojen yli-/alijäämät ennen rahastosiirtoja siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin. Asuntotuotantorahaston ylijäämä, 5 485 500,90 euroa, urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston ylijäämä, 2 188,36 euroa, vakuutusrahaston ylijäämä, 1 792 439,38 euroa ja innovaatorahaston alijäämä, -1 650 473,68 euroa siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä muun toiminnan tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavasti:

Kamppi–Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä 2 797 240,00 euroa.

Asuntotuotantorahastoon siirretään asuntotuotantotoimikunnan esityksen mukaisesti asuntotuotantotoimiston tilikauden tuloksesta, 9 485 500,00 euroa.

Lähiörahastosta tuloutetaan toteutunutta käyttöä vastaava määrä, 4 785 064,30 euroa.

Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan 840 939,63 euroa.

Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, 454 680 938,17 euroa, kirjataan kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- /alijäämiin.

Vielä kaupunginvaltuusto päätti, että urheilu- ja ulkoilulaitosrahastoon siirretään Helsingin kaupungin taseeseen kertyneistä voittovaroista 30 miljoonaa euroa, josta 26 miljoonaa euroa kohdennettuna Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeen kaupungin osuuden osarahoittamiseksi kaupunginvaltuuston 28.11.2012, 11.2.2015 ja 18.1.2017 tekemien päätöksien mukaisesti.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä seuraavat toivomusponnet:

Kaupunginvaltuusto edellyttää hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen, että Helsinki selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin kaupungin talousarvio- ja tilinpäätösprosesseissa. (Terhi Peltokorpi)

Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen ja tarkastuskertomuksen, kaupunginvaltuusto edellyttää, että tutkitaan mahdollisuus lisätä aktiivisesti yksilöllistä, tavoitteellista lääkinnällistä kuntoutusta kotona, kuntoutussairaaloissa ja intervallihoidossa myös alueellisin ostopalveluin ja palveluseteleillä. (Arja Karhuvaara)

Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää valtuuston 23.9.2015 äänin 40-39, 5 tyhjää ja yksi poissa palauttaman aloitteen perusteella tehdyt toimenpiteet ja mahdollisuuden tuoda asia viipymättä kaupunginhallitukseen ja valtuuston käsiteltäväksi. Palautuksessa todettiin: "...valtuusto edellyttää suunnitelmaa siitä, miten kaupungin lautakuntien ja kaupunginhallituksen talousarvioesityksessä otetaan huomioon lasten tarpeet lapsen edun toteuttamiseksi, jotta Hel-

singistä muodostuu maan lapsiystävälisin kunta ja näinkin voidaan turvata kaupungin menestys." (Pilvi Torsti)

Käsittely

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi menettelyn, että esityslistan asioiden 3 ja 4 kohdalla keskustelu käydään yhdessä. Keskustelun kuluessa on tehtävä kumpaistakin asiaa koskevat ehdotukset.

Keskustelun kuluessa ehdotettiin hyväksyttäväksi kolme toivomuspontta.

Valtuutettu Terhi Peltokorpi ehdotti valtuutettu Ville Jalovaaran kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen, että Helsinki selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin kaupungin talousarvio- ja tilinpäätösprosesseissa.

Valtuutettu Arja Karhuvaara ehdotti valtuutettu Mirita Saxbergin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen ja tarkastuskertomuksen, kaupunginvaltuusto edellyttää, että tutkitaan mahdollisuus lisätä aktiivisesti yksilöllistä, tavoitteellista lääkinnällistä kuntoutusta kotona, kuntoutussairaaloissa ja intervallihoidossa myös alueellisin ostopalveluin ja palveluseteleillä.

Valtuutettu Pilvi Torsti ehdotti valtuutettu Terhi Peltokorven kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää valtuuston 23.9.2015 äänin 40-39, 5 tyhjää ja yksi poissa palauttaman aloitteen perusteella tehdyt toimenpiteet ja mahdollisuuden tuoda asia viipymättä kaupunginhalitukseen ja valtuuston käsiteltäväksi. Palautuksessa todettiin: "...valtuusto edellyttää suunnitelmaa siitä, miten kaupungin lautakuntien ja kaupunginhallituksen talousarvioesityksessä otetaan huomioon lasten tarpeet lapsen edun toteuttamiseksi, jotta Helsingistä muodostuu maan lapsiystävälisin kunta ja näinkin voi-

21.06.2017

Asia/4

daan turvata kaupungin menestys."

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Toivomusponsien hyväksymisestä äänestettiin erikseen.

1 äänestys

Valtuutettu Terhi Peltokorven ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen, että Helsinki selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin kaupungin talousarvio- ja tilinpäätösprosesseissa.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 75

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Katriina Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Sampo Terho, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 6

Atte Harjanne, Terhi Koulumies, Minerva Krohn, Seija Muurinen, Wille Rydman, Daniel Sazonov

Poissa: 4

Kaisa Hernberg, Abdirahim Mohamed, Maria Ohisalo, Paavo Väyrynen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Terhi Peltokorven ehdottaman toivomusponnen.

2 äänestys

Valtuutettu Arja Karhuvaaran ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen ja tarkastuskertomuksen, kaupunginvaltuusto edellyttää, että tutkitaan mahdollisuus lisätä aktiivisesti yksilöllistä, tavoitteellista lääkinnällistä kuntoutusta kotona, kuntoutussairaaloissa ja intervallihoidossa myös alueellisiin ostopalveluihin ja palveluseteleillä.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 44

Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Joel Harkimo, Katriina Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Elina Moisio, Seija Muurinen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Johanna Sydänmaa, Sampo Terho, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 36

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Fatim Diarra, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Johanna Laisaari, Petra Malin, Silvia Modig, Hannu Oskala, Terhi Peltokorpi, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Sinikka Vepsä, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Poissa: 5

Kaisa Hernberg, Abdirahim Mohamed, Sami Muttillainen, Maria Ohisalo, Paavo Väyrynen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Arja Karhuvaaran ehdottaman toivomusponnen.

3 äänestys

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

21.06.2017

Valtuutettu Pilvi Torstin ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää valtuuston 23.9.2015 äänin 40-39, 5 tyhjää ja yksi poissa palauttaman aloitteen perusteella tehdyt toimenpiteet ja mahdollisuuden tuoda asia viipymättä kaupunginhallitukseen ja valtuuston käsiteltäväksi. Palautuksessa todettiin: "...valtuusto edellyttää suunnitelmaa siitä, miten kaupungin lautakuntien ja kaupunginhallituksen talousarvioesityksessä otetaan huomioon lasten tarpeet lapsen edun toteuttamiseksi, jotta Helsingistä muodostuu maan lapsiystävällisin kunta ja näinkin voidaan turvata kaupungin menestys."

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 49

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Katriina Juva, Jukka Järvinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Johanna Laisaari, Petra Malin, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Daniel Sazonov, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 32

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Atte Kaleva, Arja Karhavaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Minerva Krohn, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Seija Muurinen, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Sampo Terho, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori, Juhana Vartiainen

Poissa: 4

Kaisa Hernberg, Abdirahim Mohamed, Maria Ohisalo, Paavo Väyrynen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Pilvi Torstin ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

21.06.2017

Asia/4

ari.hietamaki(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpaatos_2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston kesäkuun loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus on 20.3.2017 käsitellyt ja allekirjoittanut Helsingin kaupungin tilinpäätöksen.

Kaupunginhallituksen kokouksessa 20.3.2017 käsiteltyyn tilinpäätökseen vuodelta 2016 on tehty vähäisiä teknisiä korjauksia.

Taseen vastattavia koskevissa liitetiedoissa (sivu 178) kohdan Oman pääoman erittely alla oleva viittausteksti on poistettu aiheettomana.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevaan liitetietoon (sivu 183) kohtaan Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt on lisätty puuttuva taulukko Olennaisimmat sopimukset taseen ulkopuolisista järjestelyistä.

Vuosi 2016 oli Helsingin kaupungin taloudessa odotettua myönteisempi. Kaupungin toimintakate toteutui talousarviota parempana ja verotulot kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän. Myös korkomenot olivat talousarviota pienemmät. Siten vuosikate toteutui 300 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Kaupungin tulorahoitus riitti poikkeuksellisen korkeiden maanmyyntitulojen ansiosta kattamaan investointitason. Vuonna 2016 toiminnan ja investointien rahavirta muodostui noin 159 miljoonaa euroa positiiviseksi.

Strategian mukaan velkaantumiskehitystä hidastetaan rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulo-rahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla. Kaupungin taloudellinen asema on muuttunut vuoden 2015 alusta oleellisesti Helsingin Energian ja Helsingin Sataman yhtiöittämisen seurauksena. Vuosina 2015 ja 2016 Helen Oy:n liikevoitto ei ollut enää parantamassa kaupungin vuosikatetta ja siten vuonna 2015 kaupungin tulo-rahoituksen taso aleni selvästi aikaisemmista vuosista. Vuonna 2016 tulo-rahoituksen taso parani selvästi edellä mainituista syistä johtuen.

Miljoonaa euroa	Käyttö 2013	Käyttö 2014	Käyttö 2015	Käyttö 2016
Vuosikate	473	481	260	569
Maanmyyntitulot	79	105	104	240
Rakennusten ja osaketilojen myynti	6	19	8	6
Vuosikate sekä kaupungin maan, rakennusten sekä osaketilojen myyntitulot yhteensä	558	605	372	815
Investoinnit	647	549	537	663
Erotus	-89	56	-165	152

Kaupungin tilikauden tulos oli 470,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tulos oli 18,6 miljoonaa euroa ja vuoden 2014, joka oli viimeinen toimintavuosi ennen energia- ja satamatoimintojen siirtymistä kaupungin organisaatiosta omiksi yhtiöiksi, vertailukelpoinen tulos oli 188,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 kaupungin tilikauden tulos oli myönteinen siihen nähden, että Helen Oy:ksi yhtiöitettyjen energialiiketoimintojen tulovirta ei vuosina 2015 ja 2016 ollut enää kuluvaan vuosikymmenen alun kaltaisella laajuudellaan parantamassa kaupungin tulosta.

Vuoden 2016 tulos mahdollistui, kun toimintakate toteutui talousarviota parempana, verotulot kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän ja korkomenot olivat talousarviota pienemmät.

Kaupungin kokonaismenotaso alitti talousarvion ja menot toteutuivat eräistä kertaluontoisista kirjauksista johtuen jopa hieman edellistä vuotta pienempinä. Edellistä vuotta alempana toteutunut menotaso johtui kertaluonteisista kirjauksista kilpailukykyopimuksesta johtuvassa lomapalkkojen kirjaustavassa sekä HUS:n maksuosuuden ajoitukseen liittyvässä kirjauksessa. Vertailukelpoisesti tarkasteltuna menokasvu jäi matalaksi, vain noin 0,5 prosenttiin. Sosiaali- ja terveystalouden menokasvu jäi verrattain matalaksi, 0,9 prosenttiin. Myös opetusviraston (kaupungin itse tuottamat opetus- ja koulutuspalvelut) menokasvu jäi suhteellisen matalaksi, 1,6 prosenttiin. Lisäksi useiden kaupunginjohta-

21.06.2017

Asia/4

jan toimialalle varattujen keskitettyjen erien osalta menot toteutuivat vuotta 2015 matalampina ja tämä vaikutti keskeisesti siihen, että kaupungin menokasvu muodostui vuonna 2016 hyvin matalaksi.

Verotulot toteutuivat 142 miljoonaa euroa talousarviota korkeampina ja vuoteen 2015 verrattuna verotuloja kertyi 4,5 prosenttia enemmän.

Vuosikate 569,4 miljoonaa euroa toteutui 300 miljoonaa euroa talousarviota korkeampana ja on poistotasoon (337,2 miljoonaa euroa) suhteutettuna 169 prosenttia.

Kiinteän omaisuuden myyntituloja tonttien osalta kirjautui kirjanpidollisesti 240,2 miljoonaa euroa. Tästä tuloutui 127 miljoonaa euroa vuonna 2016 loppujen jäädessä saamisiksi.

Tilikauden tulos muodostui seuraavasti:

TULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.–31.12.2016	01.01.–31.12.2015
Toimintatuotot	1 081 469	1 041 561
Valmistus omaan käyttöön	117 111	114 807
Toimintakulut	-4 266 066	-4 302 828
TOIMINTAKATE	-3 067 486	-3 146 460
Verotulot	3 205 605	3 067 915
Valtionosuudet	316 330	273 172
Rahoitustuotot	133 377	104 859
Rahoituskulut	-18 449	-34 371
VUOSIKATE	569 378	265 115
Poistot ja arvonalentumiset	-337 209	-385 695
Satunnaiset erät	238 012	139 182
TILIKAUDEN TULOS	470 180	18 601
Tilinpäätössiirrot	-5 141	10 232
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	465 039	28 834

Kaupungin investointien toteuma vuonna 2016 oli liikelaitosten investoinnit (lähinnä HKL:n joukkoliikenneinvestointeja) huomioiden 663,0 miljoonaa euroa. Tämä on jonkin verran kahden edellisen vuoden investointitasoa enemmän.

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 158,8 miljoonaa euroa positiivisena. Tämä summa kuitenkin sisältää sellaisia maanmyyntituloihin liittyviä kirjauksia noin 113 miljoonaa euroa, joita ei ole tilitetty vuoden

2016 aikana ja ne näkyvät saamisten lisäyksenä rahoituslaskelmassa. Tämä huomioiden toiminnan ja investointien rahavirta jää hieman alle 50 miljoonaan euroon.

Uusia pitkäaikaisia talousarviolainoja nostettiin vuoden aikana 50 miljoonaa euroa. Lisäksi HKL:lle nostettiin 60 miljoonan euron laina. Kaupungin lainakanta aleni tilapäisesti 1 371 miljoonaan euroon (sisältäen HKL:n rahalaitoslainat); pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 321 miljoonaa euroa, ja uusia lainoja nostettiin edellä esitetyn jaottelun mukaisesti yhteensä 110 miljoonaa euroa. Lainakannan 211 miljoonan euron nettolyhennykset rahoitettiin ylijäämäisestä toiminnan ja investointien rahavirrasta sekä osaksi kassavaroista.

Kaupungin taseen rahat- ja pankkisaamiset erässä on edellisistä vuosista poiketen esitetty kirjauskäytännön muutoksen johdosta nyt myös kaupungin konsernitiliin kuuluvien yhteisöjen tilivarat. Kaupungin velka em. yhteisöille näiden varoista kaupungin konsernitilillä näkyy vastavasti nyt vuoden 2016 rahoituslaskelmassa korottomien velkojen muutoksessa ja taseessa uutena eränä lyhytaikaisten velkojen lisäyksessä. Kaupungin konsernitilin saldo vuoden lopussa oli 410,6 miljoonaa euroa, josta kaupungin omia varoja oli 23,3 miljoonaa euroa.

Edellä mainittu huomioiden oli kaupungin rahavarojen muutos 179,4 miljoonaa euroa positiivinen. Kuitenkin kaupungin varsinaiset omat kassavarat vähenivät vuonna 2016 yhteensä 208,5 miljoonaa euroa. Tiedossa olevat myöhemmin tilitettävät maanmyyntien rahasuoritukset vaikuttivat siihen, että kaupungin kassavaroja voitiin pienentää ja siten lainakantaa tilapäisesti alentaa.

Kassaylijäämä muodostui seuraavasti:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	569 377	265 115
Satunnaiset erät	238 011	139 182
Tulorahoituksen korjauserät	-251 476	-151 427
	555 913	252 870
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-662 960	-571 167
Rahoitusosuudet investointimenoihin	18 806	5 267
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	247 049	146 066 807
	-397 105	-419 834
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	158 808	-166 964
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-9 912	-23 305
Antolainasaamisten vähennykset	67 330	101 527
	57 418	78 222
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	110 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-320 729	-116 641
	-210 729	3 359
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 900	-13 706
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 247	-331
Saamisten muutos	-133 043	-11 382
Korottomien velkojen muutos	315 124	43 338
	173 934	17 919
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	20 623	99 500
RAHAVAROJEN MUUTOS	179 432	-67 463
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 119 863	940 431
Rahavarat 1.1.	940 431	1 007 894
	179 432	-67 463

Kaupungin taseen loppusumma vuonna 2016 kasvoi 648 miljoonaa euroa. Kasvua selittää suurelta osin Rahat ja pankkisaamiset –erän kasvu, jonka taustalla on muutos kaupungin konsernitiliä koskevassa kir-

jauskäytännössä. Poiketen vertailuvuodesta 2015, ko. tase-erä sisältää vuoden 2016 tilinpäätöksessä myös kaupungin tytäryhteisöjen varat konsernitilillä. Vastaavasti tytäryhteisöjen konsernitilivarat, yhteensä 403 miljoonaa euroa, näkyvät uutena eränä myös taseen vastattavaa – puolella, kaupungin lyhytaikaisena velkana tytäryhteisöille.

Kaupungin varsinaiset omat kassavarat vähenivät vuonna 2016 yhteensä 208,5 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta (raha- ja vakuutuslaitoslainat) aleni 210,7 miljoonaa euroa. Uusia sijoituksia rahamarkkinainstrumentteihin ei vallitsevassa korkomarkkinatilanteessa tehty, ja kaupungin rahamarkkinasijoituksista vuoden aikana erääntyneet varat näkyvät vuoden 2016 luvuissa rahoissa ja pankkisaamisissa.

Lainoissa rahoitus- ja vakuutuslaitoksilla lyhytaikaisten lainojen osuus on edellistä vuotta pienempi. Lyhytaikaiset raha- ja vakuutuslaitoslainat muodostuvat kokonaisuudessaan pitkäaikaisten lainojen vuoden 2016 lyhennysmenoista. Lyhytaikaisten lainojen suurta osuutta vertailuvuonna 2015 selittää vuonna 2011 nostetun 200 miljoonan euron bullet-lainan erääntyminen vuonna 2016.

Taseen tunnusluvut	2016	2015	2014	2013	2012
Omavaraisuusaste, prosenttia	77,6	77,9	78,0	76,2	76,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	52,5	52,5	45,6	44,4	40,5
Lainakanta, 31.12. miljoonaa euroa	1 371	1 582	1 569	1 515	1 201
Lainat, euroa/asukas	2 157	2 518	2 521	2 472	1 986
Lainasaamiset, 31.12. miljoonaa euroa	1 951	2 009	2 087	1 524	1 571

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2016 vuosikate parani vuodesta 2015 noin 194 miljoonalla eurolla ollen 1 032 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin vuosikate parani 304 miljoonaa euroa vuonna 2016 edelliseen vuoteen verrattuna. Näin ollen tytäryhteisöjen vaikutus kaupunkikonsernin vuosikatteeseen oli edellistä vuotta pienempi.

Kaupunkikonsernin toimintatuloja ja -menoja verrattaessa vuosien 2015 ja 2016 välillä on huomioitava, että Helsingin Bussiliikenne Oy:n toimintatulot (n. 75 miljoonaa euroa vuonna 2015) ja -menot (n. 71 miljoonaa euroa vuonna 2015) eivät ole enää mukana vuoden 2016 luvuissa vuonna 2015 tapahtuneen liiketoimintakaupan seurauksena. Toimintakatteessa tämän konsernin sisäisen organisaatiomuutoksen vaikutus pääosin eliminoitui.

Konsernin toimintakate pysyi vuonna 2016 lähes edellisen vuoden tasolla. Helsingin kaupungin toimintakateen parantuessa 78 miljoonalla

eurolla oli tytäryhteisöjen vaikutus toimintakatteeseen vastaavasti edellistä vuotta heikompi. Suurin heikennys tytäryhteisöissä oli Helen Oy:n toimintakatteen heikkeneminen noin 30 miljoonalla eurolla.

Kaupunkikonsernin ylijäämä oli 598 miljoonaa euroa ja se parantui edellisestä vuodesta 316 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 ylijäämän kasvu oli seurausta Helsingin kaupungin ylijäämän kasvusta.

Helsingin kaupunkikonsernin tilikauden tulos muodostui seuraavasti:

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.-31.12.2016	01.01.-31.12.2015
Toimintatuotot	3 156 032	3 114 365
Toimintakulut	-5 604 281	-5 559 544
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	9 883	7 794
TOIMINTAKATE	-2 438 366	-2 437 385
Verotulot	3 205 605	3 067 915
Valtionosuudet	316 330	273 172
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 755	19 519
Muut rahoitustuotot	14 314	16 692
Korkokulut	-73 753	-90 085
Muut rahoituskulut	-8 902	-11 985
	-51 586	-65 859
VUOSIKATE	1 031 983	837 843
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-675 889	-658 686
Omistuksen eliminointierot	-451	14 003
Arvonalentumiset	-291	-976
	-676 631	-645 659
Satunnaiset erät	272 830	115 565
TILIKAUDEN TULOS	628 182	307 749
Tilinpäätössiirrot	-12 546	-470
Tilikauden verot	-10 906	-19 924
Laskennalliset verot	-8 052	-6 280
Vähemmistöosuudet	1 754	1 370
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	598 432	282 445

Kaupunkikonsernin vuoden 2016 toiminnan ja investointien rahavirta oli -57 miljoonaa euroa negatiivinen. Helsingin kaupungin vaikutus kau-

punkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli 159 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen vuodesta 2015 noussut investointitaso heikensi konsernin toiminnan ja investointien rahavirtaa.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli 4 940 miljoonaa euroa (7 772 e/as.) ja tästä Helsingin kaupungin lainakanta 1 371 miljoonaa euroa (2 157 e/as.). Helsingin kaupungin lainakanta pieneni ja tytäryhteisöjen lainakanta kasvaneesta investointitasosta johtuen kasvoi. Tytäryhteisöjen lainakannan kasvu kohdentui lähinnä kaupungin vuokra-asuntoja hallinnoiviin yhtiöihin.

Konsernin lainasaamiset olivat 479 miljoonaa euroa (753 e/as.) pysyen edellisen vuoden tasolla. Helsingin kaupungin lainasaamiset sekä rahoituslaskelmassa näkyvä antolainasaamisten vähennys eliminoidutvat suurelta osin konsernirahoituslaskelmassa, sillä pääosa Helsingin kaupungin antolainoista on lainoja omille tytäryhteisöille.

Helsingin kaupunkikonsernin tilikauden rahoituslaskelma muodostui seuraavasti:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 031 983	837 843
Satunnaiset erät	272 830	115 565
Tilikauden verot	-10 906	-19 924
Tulorahoituksen korjausevät	-292 257	-120 047
	1 001 650	813 437
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 505 347	-1 074 671
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20 003	7 008
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	446 372	197 594
	-1 038 972	-870 069
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-37 322	-56 632
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-8 483	-9 853
Antolainasaamisten vähennys	7 939	14 164
	-544	4 311
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	534 986	269 182
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-581 447	-168 807
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24 788	-30 345
	-71 249	70 030
Oman pääoman muutokset	24 671	19 186
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 628	-17 661
Vaihto-omaisuuden muutos	-13 370	3 317
Saamisten muutos	-115 793	25 162
Korottomien velkojen muutos	-36 373	78 243
	-155 908	89 061
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-203 030	182 588
RAHAVAROJEN MUUTOS	-240 352	125 956
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 257 711	1 498 063
Rahavarat 1.1.	1 498 063	1 372 107
	-240 352	125 956

21.06.2017

Tilinpäätöksen käsittelyyn liittyen Khs toteaa, että kuntalain mukaan kunnanhallitus tekee toimintakertomuksessa ehdotuksen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Liikelaitosten ja itsenäisinä taseyksikköinä toimivien rahastojen tulokset käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa tilinpäätöksissä.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että urheilu- ja ulkoilulaitosrahastoon tulisi siirtää Helsingin kaupungin taseeseen kertyneistä voittovaroista 30 miljoonaa euroa, josta 26 miljoonaa euroa kohdennettuna Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeen kaupungin osuuden osarahoittamiseksi kaupunginvaltuuston 28.11.2012, 11.2.2015 ja 18.1.2017 tekemien päätöksien mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpaatos_2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.06.2017 § 643

HEL 2017-002916 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää:

- hyväksyä vuoden 2016 tilinpäätöksen siten, että tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastokirjauksia on 470 179 976,48 euroa, sekä

- hyväksyä tilikauden tuloksen käsittelystä liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolisten rahastojen osalta seuraavasti:

Helsingin kaupungin HKL -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 2 615 370,07 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Liikenneliikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 6 880 717,80 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Palvelukeskusliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen (Talpa) ylijäämä, 347 818,71 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Taloushallintopalveluliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen (Oiva Akatemia) ylijäämä, 56 890,63 euroa siirretään Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin työterveys -liikelaitoksen (Työterveys Helsinki) ylijäämä, 456 942,71 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti Työterveysliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Rahastojen yli-/alijäämät ennen rahastosiirtoja siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin. Asuntotuotantorahaston ylijäämä, 5 485 500,90 euroa, urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston ylijäämä, 2 188,36 euroa, vakuutusrahaston ylijäämä, 1 792 439,38 euroa ja innovaatorahaston alijäämä, -1 650 473,68 euroa siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin.

- hyväksyä muun toiminnan tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavasti:

Kamppi–Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä 2 797 240,00 euroa.

Asuntotuotantorahastoon siirretään asuntotuotantotoimikunnan esityksen mukaisesti asuntotuotantotoimiston tilikauden tuloksesta, 9 485 500,00 euroa.

Lähiörahadosta tuloutetaan toteutunutta käyttöä vastaava määrä, 4 785 064,30 euroa.

Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntyntä poistoeroa tuloutetaan 840 939,63 euroa.

21.06.2017

Asia/4

Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, 454 680 938,17 euroa, kirjataan kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- /alijäämiin.

Edelleen kaupunginvaltuusto päättää, että urheilu- ja ulkoilulaitosrahoitukseen siirretään Helsingin kaupungin taseeseen kertyneistä voittovaroista 30 miljoonaa euroa, josta 26 miljoonaa euroa kohdennettuna Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeen kaupungin osuuden osarahoittamiseksi kaupunginvaltuuston 28.11.2012, 11.2.2015 ja 18.1.2017 tekemien päätöksien mukaisesti.

20.03.2017 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566